

РІШЕННЯ № 107

Про звернення до Державної судової адміністрації України та Офісу Генерального прокурора з приводу недопустимості безпідставного обмеження доступу до судових рішень на підставі звернень прокурорів

«15» жовтня 2020 року

м. Київ

Національна асоціація адвокатів України звернулася до голови Державної судової адміністрації України Холоднюка З.В. з запитом про надання інформації щодо засекречення прокурорами органів прокуратури судових рішень у розрізі 2019 - 2020 років та їх виконання.

Згідно отриманої відповіді, за інформацією адміністратора Єдиного державного реєстру судових рішень Державного підприємства «Інформаційні судові системи» на підставі звернень прокурорів органів прокуратури обмежено перегляд в Реєстрі в режимі повного та загального доступу: з 01 січня 2019 р. по 31 грудня 2019 р. до 4308 електронних копій судових рішень; з 01 січня 2020 р. до 20 серпня 2020 р. до 2243 електронних копій судових рішень. При цьому, загальна кількість копій судових рішень, до яких обмежено доступ, становить 36 827.

Національній асоціації адвокатів України також стало відомо, що в Єдиному державному реєстрі судових рішень є судові рішення, які нібито засекречуються прокурорами органів прокуратури. Однак, такі судові рішення ухвалювалися у відкритому судовому засіданні та не підлягали захисту від розголошення.

Крім того, стороною обвинувачення часто ініціюється закриття доступу до судових рішень необґрунтовано, проте адміністратор Реєстру задовольняє звернення прокурорів та слідчих, не перевіряючи законні підстави для такого обмеження.

Рада адвокатів України звертає увагу: такі дії суперечать вимогам Закону України «Про доступ до судових рішень», зокрема тотальне обмеження перегляду копій судових рішень незаконно обмежує право кожного на доступ до судових рішень, у порядку визначеному цим Законом.

Згідно до вимог частини 1 статті 27 КПК України учасники судового провадження, а також особи, які не брали участі у кримінальному провадженні, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси чи обов'язки, не можуть бути обмежені у праві на отримання в суді як усної, так і письмової інформації щодо результатів судового розгляду та у праві на ознайомлення з процесуальними рішеннями й отримання їх копій.

Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в суді інформації про дату, час і місце судового розгляду та про ухвалені в ньому судові рішення, крім випадків, установлених законом.

Порядок доступу до судового рішення врегульований Законом України «Про доступ до судових рішень» (далі - Закон). Вказаним Законом регулюються відносини щодо забезпечення доступу до судових рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень (стаття 1). Тобто він розповсюджується і на рішення, які ухвалюються за правилами і в порядку КПК України.

Відповідно до частини 2 статті 2 Закону усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання, крім ухвал про арешт майна та тимчасовий доступ до речей та документів у кримінальних провадженнях, які підлягають оприлюдненню не раніше дня їх звернення до виконання.

Відповідно до частини 3 статті 3 Закону суд загальної юрисдикції вносить до Реєстру всі судові рішення і окремі думки суддів, викладені у письмовій формі, не пізніше наступного дня після їх ухвалення або виготовлення повного тексту.

Частиною першою статті 4 Закону передбачено: судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України.

Згідно частини 4 статті 4 Закону обмеження права вільного користування офіційним веб-порталом судової влади України допускається настільки, наскільки це необхідно для захисту інформації, яка за рішенням суду щодо розгляду справи у закритому судовому засіданні підлягає захисту від розголошення.

Загальний доступ до ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії забезпечується через один рік після внесення таких ухвал до Реєстру.

Якщо судові рішення містить державну таємницю із відображенням інформації, включеної до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, то на таке рішення може бути накладений гриф секретності відповідно до вимог Закону України «Про державну таємницю».

В такому випадку доступ до рішення, яке містить державну таємницю, також обмежується.

В усіх інших випадках, рішення суддів є обов'язковими для відкритого відображення в Реєстрі.

Порядком ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженим рішенням ВРП № 1200/0/15-18 від 19.04.2018 р., не встановлено додаткових обмежень для відкриття загального доступу до судових рішень.

Всі органи державної влади зобов'язані діяти в межах повноважень, визначених чинним законодавством.

Слідчий органу досудового розслідування та прокурор можуть приймати процесуальне рішення у вигляді постанови, керуючись статтею 110 КПК України виключно щодо питань, які віднесені до їх компетенції.

Вищезазначеними нормами законодавства закріплений принцип вільного доступу в Реєстрі до всіх судових рішень, окрім тих, які містять державну таємницю, або ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії (доступ до яких стає активним через один рік після внесення таких ухвал до Реєстру).

В іншому випадку безпідставне обмеження повного та загального доступу до електронних копій судових рішень в Реєстрі буде порушувати принцип відкритості судових рішень (стаття 2 Закону).

Рада адвокатів України звертає увагу, що Законом не передбачена можливість закриття доступу до судового рішення через наявність таємниці слідства, оскільки за такого підходу в Реєстрі б взагалі не було рішень судів, ухвалених в кримінальному процесі на стадії досудового розслідування.

Необгрунтоване прийняття постанов прокурорами чи слідчими про обмеження повного та загального доступу до Єдиного державного реєстру судових рішень не створює обов'язку у адміністратора Реєстру ДП «Інформаційні судові системи» виконувати незаконні рішення таких посадових осіб. Оскільки обмеження доступу до рішень буде порушувати права та інтереси інших зацікавлених осіб.

Рада адвокатів України, з огляду на наведене, заслухавши пропозиції та зауваження членів Ради адвокатів України щодо необхідності забезпечення відкритості діяльності судів загальної юрисдикції, прогнозованості судових рішень, сприяння однаковому застосуванню законодавства України та сприяння органам державної влади та місцевого самоврядування, іншим суб'єктам у розвитку надання правової допомоги з метою реалізації прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб, керуючись статтею 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України **вирішила:**

1. Доручити Голові Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. направити звернення до Державної судової адміністрації України щодо неухильного дотримання законодавства в частині забезпечення відкритості судових рішень судів загальної юрисдикції, ухвалених під час розгляду кримінальних справ, вільного доступу до них на офіційному веб-порталі судової влади України.
  2. Доручити Голові Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. направити звернення до Офісу Генерального прокурора щодо недопущення зловживань з боку прокурорів органів прокуратури в частині засекречення судових рішень, ухвалених під час розгляду кримінальних справ та, як наслідок, незаконного обмеження загального доступу до них на офіційному веб-порталі судової влади України.
  3. Доручити Голові Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. звернутися з запитом до Державної судової адміністрації України, в якому запросити інформацію про:
    - кількість рішень, до яких обмежено доступ в Реєстрі з підстав наявності державної таємниці;
    - кількість рішень, до яких обмежено доступ в Реєстрі з підстав, що вони ухвалені відносно дозволу на обшук житла чи іншого володіння особи, відмови у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, відмови у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії;
    - кількість рішень, до яких обмежено доступ в Реєстрі з інших підстав (таємниця слідства тощо).
- Зазначену статистичну інформацію повідомити за весь період з 2012 року, а також за 2019 р. та 2020 р. окремо.
4. Секретарю Ради адвокатів України прийняте рішення довести до відома адвокатів шляхом опублікування на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников